

Stručni rad

PRIMJER DOBRE PRAKSE: ZOOM SATOVI ČITANJA TIJEKOM NASTAVE NA DALJINU

Adrijana Skok, mag. prof. spec. i reh. ped.

Osnovna škola France Bevk Tolmin, Slovenija

Sažetak

Čitanje je jedna od osnovnih vještina koja je čovjeku potrebna za samostalan i kompetentan život. U procesu školovanja čitanje je jedna od vještina koja ima veliki utjecaj na uspješnost učenja. Učenje čitanja sustavno se razvija u prve tri godine obrazovanja. Redovito vježbanje čitanja presudno je za automatizaciju tehnike čitanja, što je preduvjet za razvoj razumijevanja čitanja. Provedba treninga čitanja kod kuće i kontinuirano provođenje različitih čitateljskih aktivnosti u školi, imaju značajan utjecaj na razvoj tečnosti čitanja do razine automatizacije. Korištenje vremenski ograničenih tekstova za čitanje u svrhu praćenja razvoja čitateljskih sposobnosti omogućuje stvaranje brzih oblika pomoći učenicima prve trijade kojima je potrebna dodatna pomoć u učenju čitanja. Zatvaranje škola zbog epidemije koronavirusa posljedično je utjecalo na oblikovanje satova čitanja i pomoć u razvoju tečnosti čitanja putem aplikacije Zoom. Održavanje satova čitanja putem aplikacije Zoom pozitivno je utjecalo na usvajanje i automatizaciju čitanja uključenih učenika. Znatno se je poboljšala također njihova motivacija za čitanjem. Istodobno, satovi čitanja pozitivno su prihvaćeni kao jedan od mogućih oblika druženja i održavanja socijalnih kontakata učenika tijekom nastave na daljinu.

Ključne riječi

tehnika čitanja, prva trijada, trening čitanja, Zoom satovi čitanja.

1. Uvod

Čitalačka pismenost, kao najviši stupanj u razvoju čitalačkih vještina, karakterizira se kao sposobnost brzog čitanja s razumijevanjem i sposobnost fleksibilnog i kritičkog pristupa gradivu [2]. Put do postizanja krajnjeg cilja, odnosno samostalnog čitanja, započinje postupkom sustavnog opismenjavanja djece u prve tri godine osnovne škole [3]. Cilj je u prve tri godine školovanja razviti automatiziranu tehniku čitanja s odgovarajućim razumijevanjem čitanja [4]. Redovito i kontinuirano provođenje čitalačkih aktivnosti u školskom okruženju, uz istodobno izvođenje vježbi glasnog i tihog čitanja u kućnom okruženju, značajno doprinose usvajanju i automatizaciji tehnike čitanja. Tečno čitanje preduvjet je dobrog razumijevanja pročitano. Dobro razumijevanje čitanja naime omogućuje čitanje za učenje i primjenu informacija ili znanja u novim situacijama [2].

2. Satovi čitanja u školi

U svrhu razvijanja čitalačkih vještina učenika prve trijade, prije četiri godine smo na školi formirali tzv. *Projekt čitanja u prvoj trijadi*. Održava se cijelu školsku godinu i organiziran je u četiri ciklusa čitanja. Svaki ciklus čitanja traje četiri tjedna. Uključuje ciljne čitateljske aktivnosti za razvijanje tečnosti čitanja i razumijevanja čitanja, koje se istovremeno odvijaju na tri razine:

- u školi, u okviru nastave,
- kod kuće, u obliku treninga čitanja koji učenici provode uz pomoć roditelja i
- u školi, u obliku satova čitanja, koji su namijenjeni učenicima kojima su potrebne usmjerene vježbe za svladavanje tečnog čitanja.

Posebna se pažnja posvećuje praćenju napretka učenika u čitanju, što nam omogućuje osmišljavanje odgovarajućih oblika pomoći i uključivanje učenika u daljnje čitanje. Učenici, kojima treba više vježbi glasnog čitanja kako bi savladali tehniku čitanja, razvrstani su u skupine prema postignutoj razini čitanja. U okviru satova čitanja čitaju, uče i vježbaju tehniku glasnog čitanja, obogaćuju svoj rječnik i razvijaju razumijevanje čitanja te poboljšavaju motivaciju za čitanje. Održavaju se izvan nastave, tri puta tjedno.

2.1. Zoom satovi čitanja

Održavanje satova čitanja u školi spriječeno je zbog jesensko-zimskog (od studenog 2020. do veljače 2021.) zatvaranja škola radi kontrole širenja zaraze koronavirusom. Novonastala situacija dovela je do odluke da se planirani satovi čitanja održavaju putem aplikacije za videokonferencije Zoom. Budući da je organizacija i provođenje Zoom satova čitanja na daljinu zahtijevala više stručne podrške, u provedbu su, uz specijalne pedagoge, bili uključeni također razrednici i učitelji produženog boravka. Učenicima prve trijade je prilikom korištenja mrežnih alata bila potrebna pomoć i podrška roditelja ili druge odrasle osobe, zbog toga je bio termin održavanja satova

čitanja uvijek unaprijed dogovoren. Zoom satovi čitanja održavali su se tri puta tjedno, a pojedino čitanje trajalo je od 15 do 20 minuta.

Osnovni ciljevi održavanja Zoom satova čitanja bili su razviti tečnost čitanja i razumijevanje čitanja. Istodobno, pažnja nam je bila usmjerena na obogaćivanje rječnika i održavanje motivacije za čitanje. Učenici su čitali tekstove u tiskanim materijalima koji su im bili dostupni kod kuće. Najčešće su koristili čitanke, radne bilježnice i udžbenike. S obzirom na potrebe i čitateljske mogućnosti pojedinih čitateljskih skupina, pripremljeni su prilagođeni materijali za čitanje. Tekstove su nadograđivali različiti zadaci za razvijanje razumijevanja čitanja.

2. 2. Tijek Zoom satova čitanja

Uvodnih nekoliko minuta bilo je posvećeno kratkom razgovoru, dogovaranju redoslijeda čitanja i izvođenju vježbi za „zagrijavanje“ očiju (igre očima). Čitajući naslov i imenujući autora teksta, učitelj se obratio učenicima i skrenuo im pažnju na odabrani tekst. Nakon toga uslijedio je brzi pregled teksta, opis ilustracija i rasprava o naslovu i mogućoj temi teksta. Uslijedilo je glasno čitanje učenika po unaprijed dogovorenom redoslijedu. Kraći tekstovi pročitani su više puta. Istraživanja naime pokazuju da je ponavljanje čitanja istog teksta učinkovito za učenike s poteškoćama u čitanju jer čitanje sa svakim ponavljanjem postaje lakše, manje naporno i brže [2]. Nakon čitanja učenici su u tekstu tražili ključne informacije. Imenovali su i opisali glavne književne osobe, odredili mjesto i vrijeme događaja, saželi su suštinu priče uz pomoć ilustracija i nastavnikovih smjernica te dali mišljenja o pročitanoj sadržaju. Ponekad su bili utisci pročitanoj teksta nadahnuće za umjetničko i dramsko stvaralaštvo učenika. Zoom satovi čitanja završavali su raznim igrama riječi i čitanja radi obogaćivanja rječnika.

3. Zaključak

Možemo zaključiti da su učenicima potrebne svakodnevne vježbe čitanja u trajanju od najviše deset minuta dnevno kako bi razvili tehniku čitanja. Dobro je da se vježbe čitanja u prve tri godine obrazovanja, koje se smatra najosjetljivijim razvojnim razdobljem za svladavanje tehnika čitanja, odvijaju istovremeno u školi i kod kuće. Važan čimbenik u razvoju tehnike čitanja je glasno čitanje drugima. Sa Zoom satima čitanja potaknuto je glasno grupno čitanje. Glasno čitanje dokazano potiče razvoj jezika i pismenosti, a kasnije pozitivno utječe na bolje razumijevanje pročitanoj i uspjeh [1]. Uključeni učenici i njihovi roditelji prihvatili su održavanje Zoom satova čitanja tijekom nastave na daljinu kao pozitivno iskustvo. Izvijestili su da primjećuju napredak u čitanju i bolju motivaciju za čitanje kod uključene djece. Spomenuli su da su njihova djeca voljela čitati vršnjacima i učiteljima, iako su s njima bili povezani samo putem računalnih ekrana. Uz sve nabrojane pozitivne učinke dodali su visoku dodanu vrijednost satima čitanja jer su spomenuti kao jedan od mogućih oblika druženja i održavanja socijalnih kontakata među učenicima tijekom nastave na daljinu.

Učitelji koji smo vodili i izvodili Zoom satove čitanja uočavamo poboljšanje u razvoju tehnike čitanja kod uključenih učenika. Smatramo da je ovaj oblik poticanja učenika u početnom procesu čitanja bio učinkovit, fleksibilan i praktičan. Istodobno je omogućena diferencijacija u izboru lektire za učenike prema različitim razinama čitanja.

4. Popis literature

- [1.] Kesič Dimić, K. (2010.). *Priročnik o branju*. Ljubljana. Alba 2000 založba, d.o.o.
- [2.] Marjanovič Umek L., Fekonja Peklaj U. i Pečjak, S. (2012.). *Govor in branje otrok: ocenjevanje in spodbujanje*. Ljubljana. Center za psihološko merjenje in svetovanje oddelka za psihologijo Filozofske fakultete.
- [3.] Pečjak, S. (1996.). *Kako do boljšega branja: tehnike in metode za izboljšanje bralne učinkovitosti*. Ljubljana. Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- [4.] Pečjak, S., Magajna, L., Podlesek, A. (2012.). *Ocenjevalna shema bralnih zmožnosti učencev 1.-3. razreda*. OSBZ. Ljubljana. Center za psihološko merjenje in svetovanje oddelka za psihologijo Filozofske fakultete.